

ТОГТООЛ

2025 оной июлиин 24

№ 448

Улаан-Үдэ хото

**«Буряад Уласай «Эдэй засагай хүгжэлтэ ба шэнэлэлгын зүйл
нэбтэрүүлгэ» гэхэн Гүрэнэй программа баталха тухай»
Буряад Уласай Засагай газарай 2013.05.31-эй №272
тогтоолдо хубилалтанууды оруулха тухай**

Буряад Уласай Засагай газарай 2023.07.13-ай №400 «Буряад Уласай гүрэнэй программанууды зохёон байгуулха, бээлүүлхэ, хинаха тухай Журам баталха тухай», Буряад Уласай Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёһоной шиидхэбэри мүнөө хүдэлжэ байһан хуули ёһонуудтай тааруулхын тула Буряад Уласай Засагай газар **тогтооно**:

1. Буряад Уласай Засагай газарай 2013.05.31-эй №272 тогтоолоор баталагдаһан «Эдэй засагай хүгжэлтэ ба ба шэнэлэлгын зүйл нэбтэрүүлгэ» гэхэн Буряад Уласай Гүрэнэй программада 1-дэхи хабсаргалтада иимэ хубилалтанууды оруулха (Буряад Уласай Засагай газарай тогтоолнуудаар хубилгагдаһан 2013.12.26-ай №713, 2014.03.07-ой №96, 2014.05.22-ой №229, 2014.06.23-ай №285, 2014.09.23-ай №461, 2014.12.04-эй №610, 2015.03.05-ай №99, 2015.04.21-эй №189, 2015.06.26-ай №322, 2015.12.30-ай №673, 2016.04.08-ай №138, 2016.08.11-эй №375, 2016.10.26-ай №497, 2016.12.28-ай №609, 2017.08.18-ай №411, 2017.12.01-эй №564, 2017.12.20-ой №597, 2018.03.23-ай №140, 2018.05.10-ай №240, 2018.06.15-ай №335, 2018.09.18-ай №509, 2018.09.27-ой №533, 2018.10.15-ай №576, 2018.10.24-эй №592, 2019.01.14-эй №7, 2019.03.26-ай №137, 2019.10.03-ай №533, 2019.11.21-эй №615, 2020.01.24-эй №34, 2020.06.18-ай №359, 2020.07.16-ай №426, 2020.07.23-ай №441, 2020.12.29-эй №826, 2021.04.21-эй №187, 2021.05.20-ой №230, 2021.09.22-ой №530, 2021.11.17-ой №645, 2022.02.04-эй №44, 2022.03.03-ай №86, 2022.06.17-ой №358, 2022.10.26-ай №657, 2022.12.28-ай №840, 2022.12.30-ай №853, 2023.06.30-ай №380, 2023.12.11-эй №750, 2024.03.07-ой №120, 2024.04.23-ай №230, 2024.06.04-эй №320, 2024.07.18-ай №417, 2024.10.23-ай №604, 2025.01.16-ай №22, 2025.03.11-эй №139):

1.1. 1-дэхи пункт удаадахи найруулгаар:

«1. Энэ Журам Буряад Уласай нютагай засагай аймагуудай (хотын

тойрогуудай), Буряад Уласай нютагай засагай аймагуудай бюджеттэ уласай бюджетдээ бюджетэй хуули ёһоор ниитын оршон хангалгын байгуулга (саашадаа - нютагай засагай байгууламжанууд, мүнгэн дэмжэлтэнүүд) хүгжөөлгын хэмжээ ябуулгануудые бээлүүлхын тула мүнгэн дэмжэлтэ түхэлтэй бюджетүүд хоорондын шэлжүүлгэнүүдые хангаха эрилтэнүүдые ба эрхэ нүхэсэл тодорхойлно.

1.2. 3-дахи пункт удаадахи найруулгаар:

«3. Буряад Уласай Эдэй засагай яаманай баталхан бюджетэй үүргэнүүдэй хизаарта, энэ Журамай 2-дохи пункт соо тодорхойлогдохон зорилгонуудта хабаатай мүнгэн хангай эрьесын жэлэй болон түсэблэлгын хугасаада уласай бюджет тухай Буряад Уласай хуулийн ёһоор, бюджетэй жасануудые (саашадаа - Буряад Уласай Эдэй засагай яаман, бюджетэй жасануудай гол захирагша), Буряад Уласай Эдэй засагай яаман мүнгэн дэмжэлтэ үзүүлнэ.

1.3. 4-дэхи пунктда «нютагай засагай аймагууд болон хотын аймагууд» гэхэн үгэнүүдые «нютагай засагай байгууламжанууд» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.4. 5-дахи пунктда «энэ Журамай 8.1-дэхи пункт» гэхэн үгэнүүдые «энэ Журамай 8.1-дэхи ба 8.1.1-дэхи пунктнууд» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.5. 6.2-дохи пунктын «в» дотор пункт удаадахи найруулгаар:

«в) мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэлгын гүйсэдхэлэй үзүүлэлтэнэй сэн, энэ Журамай 1-дэхи хабсаргалтада хараалагдахан, бээлүүлхын тулада мүнгэн дэмжэлтэ үгтэхэ ажал хэрэгүүдтэ таарахан;».

1.6. 8.1-дэхи пункт удаадахи найруулгаар:

«8.1. Ерэхэ мүнгэн хангай жэлэй нютагай засагай байгууламжын бюджеттэ уласай бюджетдээ һомологдохон мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн иимэ томьёогоор тоологдоно:

$$Vs_i = d_i \times Vs / 100 \%, \text{ хаана:}$$

Vs_i - уласай бюджетдээ i -дэхи нютагай засагай байгууламжын бюджеттэ һомологдохон мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн тоо бодолгын дүримөөр бүхэли тоо, түхэриг болотор дүхэриглэгдэхэн хэмжээн;

d_i - Буряад Уласай бүхы ажаһуугшадай тоодо i -дэхи нютагай засагай байгууламжын ажаһуугшадай хуби, %;

Vs - ерэхэ мүнгэн хангай жэлэй уласай бюджеттэ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ талаар хараалагдахан бюджетэй һомололгын хэмжээн, түхэриг.

i -дэхи нютагай засагай байгууламжын хүн зоной хуби (d_i) иимэ томьёогоор тоосогдодог:

$$d_i = P_i / \text{SUM } P_i \times 100 \%, \text{ хаана:}$$

Pi - Байгша оной мүнгэн хангай жэлэй январин 1-эй байдалаар Буряад Уласай Холбоото Уласай гүрэнэй тоо бодолгын албанай дэбисхэрэй зургаанай мэдээгээр, хүн зон;

SUM Pi - Буряад Уласай гүрэнэй тоо бодолгын Холбоото Уласай албанай дэбисхэрэй зургаанай мэдээгээр байгша оной январин 1-эй байдалаар бүхы нютагай засагай байгууламжануудта (Буряад Уласай ажаһуугшадай тоо) ажаһуугшадай суглуулбари, хүн зон.

1.7. Удаадахи удхатайгаар 8.1.1-дэхи пункт нэмэхэ:

«8.1.1. Мүнгэн дэмжэлтэ үгтэһэн мүнгэн хангай жэлэй туршада нэмэлтэ мүнгэн һомологдобол, иимэ мүнгэн хангай хубаари тодорхойлогдоһон мүнгэн хангай жэлэй бюджетэй бүридэлдэ тоосогдоһон хубинуудта (di) тааруу хубяар үнгэргэгдэдэг.

di тоосоходо хэрэглэгдэдэг хүн зоной мэдээсэл удаадахи мүнгэн хангай жэлэй мүнгэн дэмжэлтын хүсэндөө байха бүхы хугасаа соо заһабарилагдахагүй».

1.8. 8.2-дохи пункт удаадахи найруулгаар:

«8.2. Уласай бюджетһээ нютагай бюджетүүдтэ мүнгэн дэмжэлтэ гаргашалха ушарнууд иимэ:

а) холбоото уласай хуулинуудаар, Буряад Уласай хуулинуудаар ба (гү, али) Буряад Уласай Засагай газарай гуримшуулгын хуули ёһоной шийдхэбэринүүдээр тодорхойлогдоһон гаргашануудай ушарнуудые нютагай засагай байгууламжын дүүргэлгэ;

б) нютагай засагай байгууламжын гаргашын уялга бөөлүүлгэдэ нютагай бюджеттэ хараалагдаһан бюджетэй һомололго хангаха, тэрэнэй суг һомололгын мүнгэн уласай бюджетһээ хараалагданхай, хэмжээ ябуулга-нуудта мүнгэ һомололгын бүхы хэмжээнэй 5 хубиһаа доошо бэшэ хэмжээгээр».

1.9. II хубийн гаршагта «нютагай засагай тойрогууд (хотын тойрогууд)» гэхэн үгэнүүдые «нютагай засагай эмхинүүд» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.10. 9-дэхи пунктда «нютагай засагай аймагууд (хотын тойрогууд)» гэхэн үгэнүүдые «нютага засагай байгууламжанууд» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.11. 10-дахы пунктда:

1.11.1. Хоёрдохи абзац соо «нютагай засагай аймагай» (хотын тойрогой)» гэхэн үгэнүүдые «нютагай засагай байгууламжын» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.11.2. «а», «б» дотор пунктнуудые удаадахи найруулгаар:

«а) энэ Журамай 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор үйлэдбэрийн яаман гү, али таһагтай хэлсэгдэһэн ажал ябуулха хэрэгтэй гэхэн үндэһэн байгаа һаань, заһабарилга, ехэ заһабарилга, объект болон тэрэнэй хэрэгсэлнүүдые хэргээхэ үедэ;

б) энэ Журамай 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор үйлэдбэрийн яаманай гү, али таһагай бэшэмэл зүбшөөлтэйгээр түсэблэлгын ажал ябуулхадаа;».

1.11.3. Удаадахи удхатайгаар «в» дотор пункт нэмэхэ:

«в) нийгэмэй, инженернэ, тээбэрийн, гэр байрын болон ниитын оршон хангалгын байгууламжануудые хангаха, газар дэбисхэрые шэмэглэхэ үедэ, энэ Журамай 1-дэхи хабсаргалтын ёһоор үйлэдбэрийн яаман гү, али зургаантай хэлсэгдэһэн ажал ябуулха хэрэгтэй гэжэ үндэхэтэй байгаа хаань».

1.12. 11.1, 11.2 пунктнуудта «нютагай засагай аймагууд, хотын аймагууд» гэхэн үгэнүүдые «нютагай засагай эмхинүүд» гэхэн үгэнүүдээр хэлгэхэ.

1.13. Удаадахи удхатайгаар 11.3-дахы пункт нэмэхэ:

«11.3. Энэ Журамай 11.2-дохи пункт соо заагдаһан үйлэ хэрэгэй болоһон ушар байгша оной мүнгэн хангай эрьесын жэлэй үйлэ хэрэгүүдэй хангамжын үзүүлэлтэдэ нэмэгдэхгүй».

1.14. 13.2-дохи пункт удаадахи найруулгаар:

«13.2. Ниитын оршон хангалгын байгуулга хүгжөөлгэдэ нютагай засагай байгууламжануудта байгша оной январийн 1-нэй байдалаар хэрэглэг-дээгүй мүнгэн дэмжэлтын мүнгэн байгша оной түрүүшын ажалай 15 үдэ-рэй туршада уласай бюджетдэ бусаагдаха ёһотой.

Буряад Уласай Засагай газарай 2017.01.19-эй №20 тогтоолой ёһоор абтаһан Буряад Уласай Эдэй засагай яаманай шийдхэбэрийн ёһоор хэрэглэгдээгүй мүнгэн дэмжэлтын үлэгдэлнүүдэй хэрэгтэй болоо хаань, «Тоосоото мүнгэн хангай жэлдэ хэрэглэгдээгүй мүнгэн дэмжэлтэ, тусхай мүнгэн туһаламжа болон бусад бюджетүүд хоорондын шэлжүүлгын түхэлөөр уласай бюджетдээ нютагай бюджетүүдтэ хараалагдаһан бюджетүүд хоорондын шэлжүүлгэнүүдэй хэрэгтэй байһан тухай шийдхэбэринүүдые уласай бюджетдэй жасануудай ахамад захирагшадта абаха тухай Журам баталха тухай», тэдхэмжын үлэхэн хубиһаа дээшэ бэшэ хэмжээнэй мүнгэн нютагай бюджетдэ бусаагдажа, энэ Журамай 2-дохи пунктда зааһан зорилгонуудта таараһан гаргашануудые мүнгэн дэмжэлтэ үзүүлжэ болохо.

«Буряад Уласай Эдэй засагай яаманай тоосоото мүнгэн хангай жэлдэ мүнгэн дэмжэлтын түхэлтэй бюджетүүд хоорондын шэлжүүлгэнүүдэй хэрэглэгдээгүй үлэгдэлнүүдэй хэрэгтэй байһан тухай шийдхэбэри абтаһан хэмжээ ябуулганууд удаадахи мүнгэн хангай жэлдэ энэ Журамай ёһоор бөөлүүлэгдэхэ ёһотой».

1.15. Удаадахи удхатайгаар 13.5-дахы пункт нэмэхэ:

«13.5. Тоосоото мүнгэн хангай жэлдэ нютагай засагай байгууламжын мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэлгын аша үрэ тухай сэгнэлтэ Буряад Уласай Эдэй засагай яаман мүнгэн дэмжэлтэ үзүүлхэ тухай хэлсээндэ тогтоогдоһон мүнгэн дэмжэлтэ хэрэглэлгын аша үрэтэй байдалай үзүүлэлтэнэй сэн болон хэрэглэлгын аша үрэтэй байдалай үзүүлэлтэнэй сэнтэй зэргэсүүлгын үндэхөөр үнгэргэнэ тоосоото мүнгэн хангай жэлэй дүнгүүд дээрэ үндэхэлэн бодото дээрээ олоһон мүнгэн дэмжэлтэ.

Мүнгэн дэмжэлтын хэрэглэлгын үрэ дүнтэй байдалые сэгнэхэ

шалгуур хадаа мүнгэн дэмжэлтын хэрэглэлгын үрэ дүнтэй байдалай үзүүлэл-тэнэй сэнгүүдэй хүрэн хэмжээн болоно».

1.16. 14-дэхи, 15-дахи пунктнуудыг удаадахи найруулгаар:

«14. Бюджетэй жасануудай ахамад захирагшада тушаагдаһан дансанууд соо байһан мэдээсэлнүүдэй зүб, дүүрэн байхын мүнгэн дэмжэлтэ гаргашалха гурим болон ушарнуудыг сахиха, мүн мүнгэн дэмжэлтэнүүдыг зорюута хэрэглэлгын харюусалга нютагай засагай байгууламжануудта даалгагданхай.

15. Мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ (гаргашалха) ушарнуудай сахигдалай хиналтыг бюджетэй жасануудай гол захирагша болон Буряад Уласай гүрэнэй эрхэ мэдэлэй гүйсэдхэхы зургаан мүнгэн һангай болон бюджетэй һалбарид хиналтын болон хиналтын үүргэ дүүргэдэг эмхи ябуулна».

1.17. Удаадахи удхатайгаар 15.1-дэхи, 15.2-дохи пунктнуудыг нэмэхэ:

«15.1. Бюджетэй жасануудай ахамад захирагшын гү, али гүрэнэй мүнгэн һангай хиналтын байгуулгын үнгэргэһэн шалгалтануудай дүнгүүдээр мүнгэн дэмжэлтэ абагшад мүнгэн дэмжэлтэ үзүүлхэ зорилгонуудыг, ушарнуудыг болон (гү, али) гурим эбдэһэн гү, али нютагай засагай байгууламжанууд Оросой Холбоото Уласай хуули ёһоной болон бусад хуулийн ёһо гуримуудыг эбдэжэ, мүнгэн дэмжэлтэ мүнгэ хуули бусаар гаргашалһан ушарнууд элирүүлэгдэбэл, бюджетэй эрхэ зүйн харилсаануудыг хүтэлбэрилдэг, мүнгэн дэмжэлтэдэ хүртэһэн хүн мүнгэн дэмжэлтын мүнгэ элирүүлэгдэһэн хазагайруулгын хэмжээгээр уласай бюджеттэ бусааха уялгатай.

Уласай бюджеттэ мүнгэнэй бусаалга ябуулагдана:

- бюджетэй һангай гол захирагшын гуйлта дээрэ үндэһэлэн – мүнгэн дэмжэлтэ абагшын зааһан гуйлтыг абаһан үдэрһөө хойшо ажалай 10 үдэрһөө хойшо бэшэ болзорто;

- гүрэнэй мүнгэн һангай хиналтын байгуулгын дурадхал ба (гү, али) захилай үндэһөөр – Оросой Холбоото Уласай бюджетэй хуули ёһоной ёһоор тогтоогдоһон болзор соо.

15.2. Мүнгэн дэмжэлтэдэ хүртэһэн хүнэй тогтоогдоһон болзор соо мүнгэн дэмжэлтэ бусааха уялга дүүргээгүй һаань, Оросой Холбоото Уласай бюджетэй хуули ёһоор мүнгэн дэмжэлтын хэмжээн шүүхэдэ нэхэмжэлэгдэхэ ёһотой».

1.18. Буряад Уласта нютагай засагай байгууламжануудай нютагай бюджетүүдтэ уласай бюджетһээ ниитын оршон хангалгын байгуулга хүгжөөлгэдэ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ тухай Гуримай 1-дэхи хабсаргалтада «Буряад Уласай Тамирай болон залуушуулай бодолгын талаар яаман» гэхэн үгэнүүдыг «Буряад Уласай Тамирай яаман» гэхэн үгэнүүдээр һэлгэхэ.

1.19. Ниитын оршон хангалгын байгуулга хүгжөөлгэдэ Буряад Уласта нютагай засагай байгууламжануудай нютагай бюджетүүдтэ уласай бюджетһээ мүнгэн дэмжэлтэ үгтэхэ Журамда 2-дохи хабсаргалта энэ

тогтоолой хабсаргалтада зохилдуулан шэнэ түхэлөөр табигдаха.

1.20. Ниитын оршон хангалгын байгуулга хүгжөөлгэдэ Буряад Уласта нютагай засагай байгууламжануудай нютагай бюджетүүдтэ уласай бюджетһээ мүнгэн дэмжэлтэ үгэхэ гуримда «Нютагай засагай аймагай (хотын тойрогой) захиргаанай хүтэлбэрилэгшэ» гэхэн үгэнүүдэй орондо «Нютагай засагай тойрогой гү, али тойрогой (хотын) захиргаанай хүтэлбэрилэгшэ нютагай засагай тойрог, али уялгаяа дүүргэжэ байһан хүн, али баримта бэшэг баталха эрхэтэй хүн» гэхэн үгэнүүдые Журамай 3-дахи хабсаргалтада хэлгэхэ.

2. Энэ тогтоол албан ёһоор хэблэгдэһэн үдэрһөө хүсэндөө орохо.

**Буряад Уласай Төлгойлогшо -
Буряад Уласай Засагай
газарай Түрүүлэгшэ**

А. Цыденов

*Хабсаргалта ород хэлэн дээрэ үгтэнэ

Эдэй засагай яаман түлэб дурадхаа
утаһан 21-61-46